

Capítol 1
PEDRES A L'ESTUARI (2016)

ARRENCAR EL BAIX RELLEU DE L'ESGLÉSIA no va ser tan complicat com tot el que va venir després. Tot i que això, abans de tenir la peça a la mà, era incalculable.

—D'acord, ningú no va dir que seria fàcil, sort que ara tot és costa avall.

Cent cinquanta quilos de pur marbre blanc reproduïen les efigies dels tres sants nens, màrtirs del cristianisme, Veríssimo, Júlia i Màxima, a l'església de Santos-o-Velho, a Lisboa. Això havia estat fins a cinc minuts abans que nosaltres arrenquéssim el conjunt de la façana, abans d'emprendre la fugida cap al riu.

—Amb cura, amb molta cura.

El carretó professional on havíem carregat la peça, curiosament embolicada amb mantes velles, corria el risc d'embar-se massa al costerut carrer de Ribeiro Santos i acabar arrossegant-nos a tots i estampar-nos en algun dels revolts. Quan arribàrem a la plaça el principal perill havia passat.

—No m'hauria agradat morir aixafada per tres nens màrtirs de marbre —els vaig dir al Pedro i a la Marizza, que estaven controlant amb grans esforços el carretó. Jo m'havia posat al davant per frenar-ne l'acceleració desmesurada. Algú ho havia de fer i al cap i a la fi jo era la cap de la colla per alguna cosa. Darrere, a la façana de l'església, quedava el buit que

haviem deixat, l'enginyós sistema de corrioles per poder baixar el conjunt escultòric i una bastida enorme llogada amb un nom fals a una empresa especialitzada a facilitar la vida als pintors professionals de façanes i altres oficis del gremi de la construcció. I també als lladres.

La idea de la bastida havia estat cosa del vell. Com totes les idees genials.

—La mateixa empresa ho sol muntar. És més car, però no ens cal perdre el temps ni les energies en quelcom que no sabem fer. I no hi ha altra manera d'arribar tan amunt.

Tenia tota la raó del món, però, de moment, el lloguer i la instal·lació de la bastida ja ens havia costat dos mil euros. Això sí, en acabar la suposada obra ells s'ocupaven del desmuntatge. Nosaltres ens havíem empescat una bona excusa: en teoria ens enviaven des de l'ajuntament per pintar la façana de l'església, una de les més antigues de la ciutat, malgrat que la seva forma actual era del segle XVII i dissimulava aquesta antigor. El bocí de pedra que ara arrossegàvem de cap a l'antiga zona portuària, reconvertida en seu de restaurants i discoteques, tenia una mica més de tres-cents cinquanta anys d'antiguitat, era preciosa i acabàvem de robar-la.

L'encàrrec li havia arribat al meu avi com li arribaven la majoria: a través de vells contactes dels quals mai no sabíem res o quasi res. L'avi sempre deia que era una de les mesures de protecció i de seguretat essencial. Nosaltres érem els executors i ell el venedor i com menys informació tinguéssim millor, així si alguna de les baules es ressentia no feia perillar tot l'engranatge. Previsions de vells comunistes que s'han hagut de passar mitja vida prenent precaucions.

L'Armand era l'única excepció a aquesta regla, i això era així perquè l'Armand era gairebé de la família, com si fos un tiet o el padrinet que et porta la mona per Pasqua. Pel que sabíem, s'havia instal·lat a Lisboa el 1960 i s'havia anat especialitzant en la intermediació en el robatori de peces d'art. Era un comissionista ben reputat.

No sempre havia estat així. Primer havia intentat fer ell mateix la feina i quedar-se tot el pastís, però una vegada el varen atrapar intentant robar un calze en una petita església rural a la zona de la Serra da Estrela i els vilatans l'apallissaren de valent en un acte de justícia popular en el qual van participar fins i tot l'alcalde i el capellà. El francès no havia calculat bé fins a quin punt arriba la devoció en segons quins pobles portuguesos i el resultat va ser que l'Armand va passar-se tres mesos a l'hospital. Des de llavors arrossega la coixesa de la cama que li fracturaren per quatre bandes i va aprendre que és molt millor guanyar els diners sent comissionista que no pas jugant-se el físic en pobles perduts de la mà de Déu. O, al contrari, en pobles on la mà de Déu ben sovint acabava empunyant un bastó per trencar les costelles a qui gosés agafar els seus objectes sagrats.

Poc després, quan ja era un intermediari que tenia cada cop més anomenada, va començar a treballar amb l'avi, i quan jo vaig agafar les regnes operatives del negoci familiar va continuar confiant en nosaltres. Perquè som els millors, és clar, i això ho sap tothom que treballa amb nosaltres. L'Armand és el nostre principal client, però la xarxa és molt àmplia i robem per a gairebé tothom que ens faci una bona oferta i passi l'estricta control de seguretat de l'avi. Ell és el cap i és qui mana. Jo només dirigeixo el braç executor.

Tot i això, l'Armand és el nostre millor client perquè l'avi i ell són amics i perquè mai no hem hagut de regatejar ni un preu ni esperar per poder cobrar. Quan entreguem una peça, li truquem i en menys d'un dia els diners arriben a casa, sempre de la mateixa manera: un xaval en moto ens els porta juntament amb un llibre imprescindible de la literatura francesa. L'Armand diu que gràcies a ell devem ser els lladres més cultes de Lisboa. I potser té raó, però ho fa perquè els repartidors de llibres a domicili són una coartada perfecta.

Va ser ell qui li va passar el nou encàrrec a l'avi: tenia un client que volia el baix relleu de l'església de Santos-o-Velho.

Al principi, l'avi li va dir que no, que allò era impossible de robar, però quan ens ho va comentar en Pedro li va dir que podia fer-se sempre que trobéssim una excusa per poder arribar al relleu amb temps suficient per estudiar la manera de baixar-lo. Llavors, al vell se li va ocórrer la idea de la bastida i la idea dels pintors. Ens podíem fer passar per uns tècnics de patrimoni de l'Estat que volien repintar el temple.

Després posàrem preu. Volíem cinquanta mil euros més les despeses. Quan l'Armand ens va dir que sí sense regatejar se'ns va quedar cara de babaus, i la meva mare va dir que n'hi hauríem d'haver demanat cent mil i que tal volta ens els haurien pagat sense protestar. Ma mare és així, ens adora, però sempre ens esbronca quan tot ja està passat, de vegades perquè hem cobrat poc per un encàrrec, de vegades perquè ens hem posat massa en perill i l'hem feta patir, cosa que no suporta. Moltes de vegades té raó. El moment més fotut en la nostra professió és quan ens demanen que posem preu a una feina concreta, perquè la majoria de vegades no saps què has de demanar. És molt millor quan l'Armand ve amb una oferta concreta a partir de la qual podem començar a discutir, però moltes vegades som nosaltres els qui hem de posar preu i aquí quasi sempre la caguem.

La qüestió és que ara anàvem per l'antic port de Lisboa amb una pedra que pesava com un mort camí del riu, intentant passar desapercibuts. Qualsevol podia pensar que érem repartidors novells dels molts bars que hi havia a les *docas*. La situació econòmica del país era tan fotuda que tres xavals joves i amb pintes d'estudiants universitaris granadets carregant caixes era el més normal del món: les empreses s'estalviaven el sou d'un bon treballador i a canvi els nois guanyaven alguna cosa per ajudar a casa, tal volta la mateixa on havien acomiadat aquell bon treballador. El precariat era això, una lluita terrible per la supervivència.

En Pedro Rodrigues odiava suar i en aquells moments, malgrat la fresca de la nit, estava xop de suor. Els seus cent

cinquanta quilos embotits en un metre vuitanta d'estatura no ajudaven gaire a evitar la sudoració, certament, però quan era el cas la seva agilitat sorprenent feia que tothom oblidés la seva obesitat. Tenia uns moviments insospitats en una còrpora com aquella.

Mentre ens movíem per l'antic port, però, en Pedro tenia una preocupació molt més gran que la suor. Temia que en aquell trasllat es pogués destrossar les mans amb l'escultura i això sí que seria un problema, perquè quan no es dedicava a robar peces d'art, en Pedro es guanyava la vida tocant la guitarra portuguesa en alguns dels locals de fado de l'Alfama o com a músic d'estudi. Els robatoris eren només una ocupació extraordinària per poder descarregar adrenalina de tant en tant. En la nostra banda ell representava la força bruta, i en més d'una ocasió aquella força prodigiosa que tenia ens havia tret d'un destret. Però, per molt fort que fos, per carregar aquells cent cinquanta quilos extra de pes mort fins a la barqueta que ens esperava al riu calia també molta força.

Per sort, havíem pensat en tot i havíem deixat la xalupa en una rampa prou sòlida com per desplaçar l'escultura amb el carretó fins a bord. El riu estava tranquil i de les discoteques sortia prou xivarri —en Pedro mai hauria qualificat aquell *reggaeton* de música— per tapar els nostres propis sorolls.

—Va, una mica més i ja ho tenim —els vaig dir mentre fèiem lliscar l'escultura de cap a la barca.

Cinc minuts després ja la teníem carregada i anàvem riu avall, cap a la barra del Tejo, on ens esperava el iot del comprador. Mentre navegàvem repassàrem el pla. Ens acostaríem fins al vaixell a motor, però els darrers cinc-cents metres els faríem remant, amb tot el sigil possible i aprofitant el corrent del riu i la marea baixa.

—Marizza, quan siguem just a tocar del iot necessitem que t'enfilis per la proa i t'hi amaguis per cobrir-nos si les coses es posen fotudes. Quan haguem desembarcat la mercaderia et recollirem.

—Sense problema.

Vaig adoptar aquesta precaució perquè tots sabíem que en el moment d'una entrega és quan estem més desprotegits, i encara més si es fa al mig d'un riu i de nit. És molt fàcil per a qui ocupa la posició superior eliminar els qui són a baix per evitar que hi hagi testimonis i ens havíem de protegir d'això, encara que l'Armand ens hagués jurat i perjurat que el client era totalment inofensiu. Això sí que ho tenia, l'Armand. Revisava els seus clients fins al darrer detall i descartava sempre aquells que no eren aigua clara. Es podia dir que s'havia especialitzat en col·leccionistes desesperats que buscaven peces molt concretes i que tenien els diners necessaris per comprar-les.

Vam continuar navegant en silenci. Feia fresca, però en Pedro l'agraïa.

—Ara encara et refredaràs.

—No tindreu tanta sort de perdre'm de vista.

La nit s'estava allargant i Lisboa ja eren només unes llumetes a la llunyania. I allí, just davant de Paço d'Arcos, tal com ens havien indicat, hi havia el iot, setze metres d'eslora, bandera espanyola i un nom difícil d'oblidar: *Santafè*.

Els darrers cinc-cents metres els vàrem fer remant, amb cura. Tal com estava previst, ens ajudava el reflux del riu, que a més de la seva força natural comptava amb la marea que anava baixant i que per tant ens xuclava amb més força. Això ens va obligar a esmerçar-nos per no desviar-nos del nostre objectiu. En arribar, la Marizza es va esmunyir com un gat fins a la coberta de l'embarcació mentre en Pedro i jo avisàvem la gent del vaixell. Al cap d'un minut va aparèixer a la coberta un home d'uns seixanta anys que en sortir de la cabina es va apujar el coll de la jaqueta per protegir-se de la fresca.

—Bona nit. Mantingueu la barca estable, que us llançaré uns caps.

—Perfecte.

Érem a la popa del iot, on hi havia les politges elèctriques que normalment servien per pujar i baixar l'embarcació auxiliar i que ara ens servirien per pujar el baix relleu fins a coberta. L'home ens va llançar els caps i el Pedro i jo els passàrem per les mantes que cobrien el baix relleu.

—Ja ho tenim.

—D'acord.

L'home va accionar el mecanisme i en un moment el baix relleu es va elevar fins a la popa del vaixell. Llavors va maniobrar per aconseguir introduir la peça a l'interior. Nosaltres ja havíem engegat el motor per si de cas havíem de fer una sortida ràpida, però semblava que al vaixell no hi havia ningú més.

—Molt bé, nois, moltes gràcies i bona feina.

El patró del *Santafé* va engegar també el motor del seu iot i mentre feia la maniobra la Marizza es va esquitllar fins a la nostra llanxa. Ens vàrem allunyar del vaixell fent servir la màxima potència del nostre forabord i al cap de tres quarts d'hora ja tornàvem a ser la dàrsena de les *docas*. Havia estat una feina molt més neta i senzilla del que semblava en principi.

Entràrem en una de les discoteques, que estava especialitzada en música electrònica. A nosaltres ens era ben bé igual una que una altra, l'important era tenir una entrada i el rebut d'unes quantes consumicions per si de cas algú ens preguntava. Era la nostra coartada. Dins de la discoteca l'ambient era infernal. Noies i nois molt joves feien creure que aquells moviments espasmòdics del seu cos eren alguna cosa semblant a ballar i la llum estroboscòpica contribuïa a aquella sensació. Vàrem demanar tres caipirinhas i ens vàrem dedicar a observar l'espectacle des de la barra mentre ens preniem la copa. Hi havia molts joves estrangers i fins i tot em va semblar reconèixer dos o tres empresaris d'aquests que de vegades surten als diaris i que alguna vegada havien estat objectius nostres. Em delia quan havíem de robar a algun d'aquells cabrons.

Deien que aquella discoteca era la preferida dels estudiants Erasmus que omplien la ciutat durant tot l'any atrets sobretot per un fet diferencial: els preus a Lisboa eren molt més barats que en moltes altres capitals europees. Sempre que no fossis portuguès, és clar. Per això tots aquells alemanys, holandesos, anglesos i italians movien els cossos en una barreja multicultural que demostrava que aquell programa d'intercanvi universitari funcionava. Els portuguesos de casa bona també eren allà, en aquella discoteca exclusiva on nosaltres havíem aconseguit entrar perquè guanyàvem molts doblers amb la nostra feina. Amb la il·legal, és clar.

—Ostres, noies, beveu ràpid que això no hi ha qui ho aguanti.

En Pedro tenia raó, la música estava a un volum altíssim i se't clavava al cervell com una martellada i no es podia parlar si no era a crits. Quaranta minuts després d'haver entrat a la discoteca i d'haver pagat trenta euros cadascun per poder accedir-hi, marxàvem amb el cap com un timbal i amb l'adrenalina descarregada després d'haver fet molt bé la feina i d'haver entregat la peça sense cap contratemps. Vaig avisar l'avi amb un watshapp: "els àngels ja naveguen". Estava segur que l'home no s'adormiria fins que el rebés i tampoc no calia fer-lo patir més del compte.

Just a la sortida de les drassanes reconvertides en discoteques i restaurants hi havia una parada de taxis. En vàrem agafar dos per tornar a casa: en Pedro de cap al cor de l'Alfama, la Marizza i jo de cap a Graça. Eren les tres de la matinada i tots estàvem molt cansats. Per sort, l'endemà podríem dormir fins a l'hora que volguéssim.

A primera hora del matí l'empresa que havíem contractat va començar a desmuntar la bastida. El pare Martins havia entrat a l'església quan els operaris encara no havien arribat per preparar la missa de set. No hi anava gairebé mai ningú, només quatre beates que vivien als encontorns, però el pare Martins la mantenia dos cops a la setmana, els dijous i els

diumenges, perquè no fos tot dit, tot i que des del bisbat li havien dit que podia suprimir-les, si ho trobava adequat. Però al pare Martins li agradava mantenir aquelles misses a primera hora del matí perquè li recordaven el temps en què havia estat embarcat fent de pescador i sovint feia la primera guàrdia del matí mentre el vaixell se n'anava a perseguir bacallans als bancs de Gran Sol i Terranova. Quins temps aquells en què era jove i fornit, pensava el pare Martins, a qui cada dia se li feia més feixuc tot plegat. Als seus setanta-cinc anys el mal de genolls no perdonava.

La descoberta del robatori va ser en acabar la missa, quan va sortir a veure com ho portaven els operaris que estaven desmuntant la bastida. Havia fet cafè a la sagristia i volia convidar-los a prendre'n. El pare Martins havia combregat amb l'esquerra marxista quan era jove i fins i tot havia flirtejat amb la teologia de l'alliberament i per això sempre procurava tractar bé tots els treballadors. A més a més, també tenia curiositat per veure com havia quedat la pintura nova de la façana del temple. No li va caldre que tota la bastida estigués desmuntada per veure que hi havia alguna cosa rara, tot i que al principi no sabia què era. No va ser fins al cap de deu minuts que es va adonar que havia desaparegut el baix relleu amb les imatges dels sants i va començar a flastomar: "Me cag en la mare que em va parir, però què collons és això" i se'n va anar corrents de cap a l'operari que tenia més a prop.

—Escolti, escolti, on és l'escultura que falta?

—Quina escultura, pare?

—Cony, el baix relleu que hi havia a la façana.

—Jo no sé res de cap baix relleu, pare. Nosaltres només muntem i desmuntem la bastida. No fem res més que això. Si té cap queixa haurà de parlar amb l'empresa de pintura, segurament ells li'n sabran dir alguna cosa. Potser han tret l'escultura per restaurar-la.

—Esperi, esperi, no faci res més.

—Collons, pare, amb perdó, que jo aquesta bastida l'he de dur a una altra obra, ara, que si no me l'emporto allà no podran començar.

—Que t'esperis, mecàgon cony.

El pare Martins, tot i els seus setanta-cinc anys i la sotana, imposava i a sobre renegava com un camioner fruit dels seus anys embarcat i dels seus anys repartint hòsties consagrades a l'Alentejo a la vegada que participava en les reunions de les cooperatives agràries i en repartia sense consagrar si calia quan apareixia algun escamot feixista amb ganes de tocar els collons. Era un home alt, amb unes mans com un sant Pau, i ningú no dubtava que les havia fet servir més d'una vegada per destruir més que no pas per construir. Eren les mateixes manasses on ara es perdia un telèfon mòbil des del qual marcava el número de la policia, que deu minuts després immobilitzava la bastida.

—Però això no ens ho pot fer, jo he de portar aquest material a l'altra punta de la ciutat abans de les deu del matí —replicava desesperat l'encarregat de desmuntar la instal·lació.

—Doncs molt em temo que no serà avui, amic meu.

L'operari va trucar al seu cap i li va explicar la situació. “Es veu que algú ha fet servir la bastida per emportar-se una escultura de la façana i ara hem d'esperar que la policia investigui. Sí, ves a saber quantes hores ens tindran aquí parats amb tota aquesta història. Es veu que ha d'arribar una inspectora de delictes patrimonials per encarregar-se de l'assumpte. Va per llarg.”

La inspectora Cristina Branco va arribar a l'església de Santos-o-Velho que encara no eren les nou del matí. Li havia demanat a la seva filla que li enviés un missatge quan arribés a l'institut i ella havia aprofitat per recordar-li que ja no era una nena. Què collons sabia una mocosa de catorze anys si era o no una nena? Que no es fes la llesta que encara li posaria un localitzador per tenir-la controlada en tot moment. I és clar que era una nena, cony, però en el trajecte cap a

Santos des del barri de Lumiar, on vivia, atrapada pel trànsit infernal de la ciutat, va haver de reconèixer que qualsevol dia li apareixeria per casa amb un noi o una noia, ves a saber, o que li demanaria permís per anar a una d'aquelles horribles discoteques de la zona portuària. Era només qüestió de temps. De massa poc temps. I, és clar, amb el pare de la criatura no s'hi podia comptar. Què es podia esperar d'algú que només la tenia un cap de setmana cada quinze dies i un mes de vacances a l'estiu perquè s'impliqués en l'educació del dia a dia d'una adolescent? Tot i això, la Cristina no podia dir res en contra del seu exmarit: pagava puntualment la pensió, li consultava totes les coses referents a la nena, li deixava triar el mes de vacances de l'estiu a ella i si hi havia qualsevol problema es quedava amb la criatura encara que no li toqués i ho solia fer més que encantat. Era un bon pare, només passava que de vegades els matrimonis es trenquen perquè els amors s'acaben i el seu s'havia acabat quan ell havia descobert que en realitat sempre li havien agradat els homes. Amb el temps havien acabat per ser bons amics.

—Bon dia, pare Martins, quan se n'ha adonat, que no hi havia l'escultura?

—Ara fa una estoneta, quan estaven desmuntant la bastida.

—I quant temps porta aquesta bastida aquí?

—Cinc dies. Varen dir que era el temps necessari per poder pintar la façana, que era una empresa molt ràpida que ens enviaven des de Patrimoni de l'Estat en acord amb el bisbat. La veritat és que no vaig comprovar res perquè ens feia molta falta aquesta maneta de pintura i vàrem estar molt contents quan ens van enviar aquesta gent a treballar, que ja veu, ni tan sols ha pintat la façana, només ens ha fotut el baix relleu. —El pare Martins feia cara d'home abatut, contrariat per no haver pensat que el volien fotre.

—Aviam, vosaltres, qui va contractar-vos la bastida, teniu els papers?

—És clar, inspectora. Aquí ho té, Cardoso Lda., Pintures i treballs verticals. Aquí hi ha el telèfon i l'adreça.

—Em sembla molt que aquí no hi trobarem ningú, ni deu existir l'empresa, però ho haurem de comprovar.

—Això jo ja no ho sé, vol parlar amb el nostre cap? —va oferir el capatàs dels operaris que estaven desmuntant la bastida.

—Seria tot un detall.

La inspectora va trucar al senyor Zink, el cap de bastides Zink, una empresa que feia tres generacions que es dedicava a facilitar la vida de tothom que havia de treballar a les façanes i a la construcció.

—Soc la inspectora Branco, vostès varen cobrar la feina per avançat, com és costum?

—Sí, senyora. En el moment en què la bastida va estar instal·lada ens pagaren.

—Va ser en efectiu, suposo?

—Com ho sap? La majoria de gent ens paga amb una transferència bancària, però ells varen insistir a fer-ho en efectiu. A mi no em va importar perquè els vaig fer una factura igual, però vaig imaginar que els devien haver pagat alguna factura en negre i que així aquells diners ja ni tan sols els ingressarien al banc. I a mi, mentre em paguin, ja m'està bé.

—Ho feren perquè no volien deixar rastres. Mil gràcies, ha estat de molta utilitat.

La inspectora, per si de cas, no va voler deixar res a la improvisació i va enviar un parell de patrullers a l'adreça que figurava en els papers de la suposada empresa que havia contractat els serveis de la bastida. Quaranta minuts després va arribar la confirmació del que ella ja esperava: no hi havia res a l'adreça que els havien donat, corresponia a un solar buit de l'avinguda Almirante Reis. Una empresa fantasma que paga en efectiu i que no deixa rastres. Uns lladres professionals que s'emporten una peça única del segle XVII que val allò que en vulgui pagar el comprador, perquè si una cosa ha après

la inspectora en tots aquests anys és que segurament la peça s'ha robat per encàrrec, per satisfer el capritx de qui la pot pagar. I qui la pot pagar ja fa moltes hores que navega en el seu iot de cap a mar obert.

—I ara què puc fer, inspectora, hi ha alguna possibilitat de recuperar la peça? —va preguntar el capellà, que estava molt més preocupat per l'obra d'art que no pas per atrapar els lladres i també per les explicacions que hauria de donar al bisbat.

—No serà ràpid, però no serà impossible. No hi ha tantes bandes que puguin fer una operació com aquesta a Lisboa. És clar que també podria ser un grup internacional, però no sé per què sospito que això ho ha fet gent d'aquí. Enginyosos, però locals. Si és així, potser tenim alguna possibilitat, tot i que segurament ells només són els executors i el client és de fora i és un col·leccionista privat. No li asseguro res.

—Doncs espero que els trobi ràpid.

—Jo també, pare, jo també.

La inspectora va pujar al cotxe per anar de cap a la comissaria, no sense abans autoritzar als operaris que acabessin de desmuntar la bastida, que allà ja no hi pintava res.

—Gràcies, inspectora, ja era hora. Nois, tornem a la feina, aviam si recuperem una mica del temps perdut i arribem a temps a dinar a casa. Vinga, colla de ganduls.

La Cristina tenia les seves sospites sobre qui podia haver fet allò, però ja li ho havia dit al capellà, no seria fàcil. Per començar, havia de posar tot l'equip a treballar. I com més aviat millor.

Aquesta obra ha estat guardonada amb el III Premi Portal de Bové de Narrativa del certamen literari Vila de Montblanc, 2022. El jurat estava format per Coia Valls, Martí Gironell, Xavi Ballester, M. Carme Roca, Joana Soto i Anna Maria Roman, que actuà com a secretària.

Amb la col·laboració de:

escarritx
literari

© del text: Sebastià Bennasar Llobera, 2022

© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L., 2023

Sant Salvador, 8 – 25005 Lleida

www.pageseditors.cat

editorial@pageseditors.cat

Primera edició: març de 2023

ISBN: 978-84-1303-458-4

DL: L 116-2023

Impress a Arts Gràfiques Bobalà, S.L

www.bobala.cat

« impress a **lleida** »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.